

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови приймальної комісії,
проректор з науково- педагогічної роботи
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

_____Олександр ГОЛОВКО

ПРОГРАМА
фахового іспиту
«Педагогіка» (письмово)
для вступників на навчання за спеціальністю А – 1
Освітні науки (другий (магістерський) рівень вищої
освіти)

ВСТУП

До здобувачів вищої освіти, які вступають на навчання за спеціальністю А – 1 Освітні науки ((другий (магістерський) рівень вищої освіти) ставляться такі вимоги:

1. Мати уявлення про фундаментальні основи педагогіки, систему педагогічних наук, зв'язок педагогіки з іншими науками методи педагогічних досліджень; володіти основними категоріями педагогіки.

2. Розбиратися і вміти аналізувати основні тенденції та проблеми сучасної педагогіки, знати історію розвитку педагогічних знань.

3. Знати основні дидактичні системи та концепції, основні категорії дидактики; структурні компоненти навчального процесу; структуру процесу засвоєння знань; розуміти сучасну систему дидактичних принципів; орієнтуватися в основних класифікаціях та підходах до методів навчання; розумітися на формах навчання.

4. Розбиратись і вміти аналізувати сучасні технології навчання, знати їх характеристики.

5. Знати специфіку діяльності педагога, сучасні вимоги до його особистості та підготовки, компоненти педагогічної майстерності педагога;

6. Мати уявлення про особливості процесу виховання, його етапи, рушійні сили та протиріччя цього процесу.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Гене́за терміну «педагогіка». Фактори, що визначили розвиток педагогіки як науки. Я.А. Коменський як засновник наукової педагогіки. Галузі сучасної педагогічної науки: загальна характеристика. Методи педагогічних досліджень. Основні категорії педагогіки.

Підходи до вивчення педагогічної науки. Особистісний підхід як основа організації освітнього середовища. Компетентнісний підхід. Загальні та професійні компетентності. Навчання впродовж життя як підґрунтя розвитку сучасного здобувача освіти.

Закон України «Про вищу освіту» як базис організації освітнього процесу. Вимоги до формування змісту освіти. Функції педагогіки вищої освіти. Тенденції розвитку системи освіти ХХІ ст.

Концепції розвитку особистості: загальна характеристика. Організаційні засади ефективного навчання вищої освіти.

Діяльність педагога: мета, функції, зміст. Педагогічна майстерність викладача. Компоненти педагогічної майстерності. Педагогічна творчість педагога.

Студентство як певна вікова категорія. Мотиви навчально-пізнавальної діяльності студентства. Роль педагога вищої освіти у формуванні особистості студента.

2. ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ/ДИДАКТИКА

Дидактика як розділ загальної педагогіки. Функції дидактики вищої школи. Мотиви навчально-пізнавальної діяльності студента.

Види навчання: традиційне, проблемне, програмоване, змішане, дистанційне. Основні ланки процесу учіння. Принципи, методи, форми, прийоми навчання: визначення понять.

Принципи навчання: загальна характеристика.

Основні ознаки методів навчання. Класифікація методів навчання за різними ознаками. Пасивні, активні, інтерактивні методи навчання. Ознаки методів активного навчання. Концепція активного навчання в педагогіці вищої освіти. Критерії ефективного навчання вищої освіти. Моделі викладання у вищій школі.

Фронтальні, парні, індивідуалізовані, групові форми навчання. Урок як основна форма навчання у закладах загальної середньої освіти. Види та типи уроків. Лекція та практичні заняття як основні форми навчання в системі вищої освіти. Вимоги до організації й проведення лекційних та практичних занять. Види та типи лекцій та практичних занять.

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти: структурні компоненти, види, типи, форми, засоби, принципи. Вимоги до перевірки навчальних досягнень.

3. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

Виховання: тлумачення терміну у широкому, вузькому, локальному контекстах. Рушійні сили процесу виховання. Теорія колективу А.С. Макаренка. Ідея виховуючого навчання рідною мовою К.Д. Ушинського. Основні напрямки виховної роботи у закладах вищої освіти.

4. ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Сутність поняття «академічна свобода» в контексті вищої освіти. Основні ознаки організаційної культури. Мета та місія закладу вищої освіти. Функції управлінської діяльності. Повноваження, відповідальність, делегування як основні ознаки функції організації. Стилі керівництва: загальна характеристика. Сутність способів управління організацією. Лідерство як новий науковий напрям. Сутність лідерства. Емоційна стабільність управлінця. Фактори стресу службової діяльності та способи його подолання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Аймедов К. В. Загальна педагогіка та історія педагогіки: підручник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. 352 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб., доп. Київ : Академвидав, 2007. 616 с.
3. Глоссарій сучасної освіти URL: <https://imzo.gov.ua/stemosvita/glosariy/>
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 373с.
5. Зайченко І. В. Педагогіка: посібник. 3-тє видання перероблене і доповнене. К. : Видавництво Ліра-К. 2016. 608 с.
6. Інтерактивні технології навчання / Авт. колектив: О. І. Прометун, Л. В. Пироженко, Г. І. Коберник та інш. К.: Наук світ, 2004. 85 с.
7. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitkupedagogichnoyi-osviti>
8. Лозова В.І., Тройко Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. 2-е вид., випр. і доп. — Харків: «ОВС», 2002. 400 с
9. Мельничук С. Г. Педагогіка. Теорія виховання: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / С. Г. Мельничук ; [відп. за вип. Кальченко Н.]. – К.: Слово, 2012. – 285, [3] с.
10. Пащенко М. І. Технологія використання активних методів навчання: Навч. посібник К.: Наук, світ, 2003. 99 с.
11. Педагогіка: баз. підруч. для студ. вищ. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ кол. авторів; за ред. І.Ф. Прокопенка. Харків : Фоліо, 2015. 572 с. 1
12. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти Київ.: Видавничий Дім Слово, 2004. 616 с.
13. Порошенко М. (2019). Інклюзивна освіта : навчальний посібник : Київ: ТОВ «Агентство «Україна». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
14. Шевців М. (2016). Основи інклюзивної педагогіки: підручник. К. : «Центр учбової літератури». URL: <http://navigator.rv.ua/wpcontent/uploads/2019/10/Osnovy-inklyuzyvnoyi-pedagogyky-OK-2019.pdf>

КРИТЕРІЇ
оцінювання результатів фахового іспиту «Педагогіка» для вступників на
навчання за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки (другий
(магістерський) рівень вищої освіти)

Екзамен «Педагогіка» проводиться через систему «MOODLE» в тестовій формі. Тест включає 100 (сто) завдань. Правильна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється в 2 (два) бали. Максимальна кількість балів за екзамен дорівнює 200 (двісті) балів. Абітурієнт бере участь у конкурсному відборі, якщо набирає від 100 (сто) до 200 (двісті) балів за екзамен. До участі в конкурсі не допускаються абітурієнти, які набрали від 0 (нуль) до 99 (дев'яносто дев'ять) балів.

Оцінювання відповідей вступників відбувається на підставі таких критеріїв:

- правильність відповідей; системність мислення; чіткість відповіді на запитання;
- ступінь усвідомлення матеріалу;
- розуміння основних теоретичних положень;
- володіння науковою термінологією;
- рівень аналітичної та інформаційної культури;
- вміння користуватися засвоєними теоретичними знаннями.

Голова фахової
атестаційної комісії

Оксана ЖУКОВА

Програму затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол № від 2025 р.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Сергій ЄЛЬЦОВ